

7de zondag na Pasen

Zolang er mensen zijn, is er verdeeldheid tussen mensen geweest. Dat was al zo in de oudste tijden en het is nu niet anders. Verdeeldheid tussen stammen, familieleden, politieke en godsdienstige groepen, volken en bevolkingsgroepen. Maar al te vaak leidt verdeeldheid tot moord en doodslag en soms zelfs tot oorlog. En daarom wordt verdeeldheid in het algemeen negatief beoordeeld. Maar toch wil ik me vandaag afvragen of verdeeldheid altijd wel zo erg is. Ik kom daar nog op terug.

In oudtestamentische tijden was het vaker oorlog dan vrede. Tal van bladzijden uit de bijbel zijn rood gekleurd van het bloed. Ook toen al stredden grootmachten als Assyrië en Babylon om nog meer macht. Zoals Rusland en China in onze tijd. En altijd ten koste van de kleintjes. Hoewel je Oekraïne moeilijk een klein land kunt noemen. Maar ook binnen Israël zelf ontstond vaak verdeeldheid, over zowel politieke als godsdienstige kwesties. Ja de bijbel zelf is verdeeld en staat vol tegenstrijdigheden. Neem alleen al de psalmen. In het ene vers hunkert de schrijver naar vrede en gerechtigheid, in het andere smeekt hij God om de vijand te verpletteren. Het toont alleen maar aan dat de bijbel niet eenvoudig als een ethisch handboek te hanteren is. Joodse rabbijnen hebben zich over dit probleem natuurlijk ook het hoofd gebroken, en zo ontstonden levendige maar vaak felle discussies over de uitleg van bijbelteksten, en vooral over wat er uit te leren viel voor het gewone dagelijkse leven. Het aardige is dat de uitkomsten van die discussies allemaal zijn opgetekend, óók de minderheidsstandpunten. Het positieve gevolg daarvan is geweest dat het Jodendom zich tot een zeer gevarieerde geloofsgemeenschap heeft ontwikkeld waarin vrijheid van denken bestaat. Een voorbeeld hoe verdeeldheid ook een gunstige uitwerking kan hebben.

Jezus en zijn leerlingen namen volop aan die discussies deel. Onder wie Stefanus, waarover we in de eerste lezing hoorden. Die discussies leidden soms tot ruzie, maar nooit tot moord en doodslag. We weten niet waarom dat bij Stefanus wel is gebeurd. We weten wel waarom Lucas het verhaal in de Handelingen heeft opgenomen. Namelijk om een voorbeeld te stellen hoe christenen zich behoren op te stellen ten opzichte van vijanden, zelfs in tijden van vervolging. Stefanus drukt dat uit met de woorden “Heer, reken hen deze zonde niet aan”. Woorden die opvallend veel lijken op de woorden die Jezus zelf sprak toen Hij aan het kruis hing: “Heer, vergeef het hun, want ze weten niet wat ze doen”. Die woorden drukken de grondhouding uit die elke christen volgens Lucas zou moeten hebben. De ander blijven zien als een volwaardig mens, als een volwaardig schepsel van God, wat hij je ook aandoet. Ik hoef u niet te vertellen dat dit in de praktijk vaak heel moeilijk is, soms zelfs menselijkerwijs onmogelijk. We hebben allemaal de beelden gezien van Boetsja en Marioepol. Nee, vergeving is niet iets wat je kunt afdwingen, maar dat verandert niets aan het principe. Want pas als we de ander, ook de vijand, leren zien als mensen die diep in hun hart net zo verlangen naar erkenning en liefde als wijzelf, kan er een begin zijn van vrede en gerechtigheid.

Tegen de achtergrond van al die verdeeldheid, ook tussen christenen onderling, horen we Jezus in het evangelie bidden om eenheid. “Ik heb hen (dat zijn dus de leerlingen, wij dus) de heerlijkheid gegeven die Gij Vader, Mij gegeven hebt, opdat zij één zijn zoals wij één zijn”. Als je die woorden goed op je laat inwerken, zijn ze eigenlijk prachtig. Want doordat Jezus zegt dat Hij net zozeer één is met ons als met God, verbindt Hij onmiddellijk het goddelijke met het menselijke. Zo wil Hij ons laten zien dat we in elk mens een afstraling kunnen zien van God of het goddelijke.

Het zal duidelijk zijn dat Jezus met éénheid niet bedoelt dat we allemaal hetzelfde moeten zijn of hetzelfde zouden moeten denken. Integendeel. Juist omdat ook de mens die geheel anders is dan ik, geheel anders denkt dan ik, een afstraling is van God, kunnen we leren om op een constructieve en positieve manier om te gaan met verdeeldheid in onze samenleving. Niet door als splijtzwam op te treden, maar door de ander te respecteren, wat of wie hij of zij ook is. Omdat in elk mens een glimp van Gods heerlijkheid oplicht. Omdat God van elk mens evenveel houdt. Amen.

Jan van de Laar, pastor